

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

BOSNA I HERCEGOVINA

USAID Investiranje u sektor energije - EIA

Status projekata diversifikacije snabdijevanja prirodnim gasom u BiH

Konferencija - Opcije razvoja sektora prirodnog gasa u Bosni i Hercegovini

Fahrudin Kulić

Jahorina, 2. juli 2019. godine

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

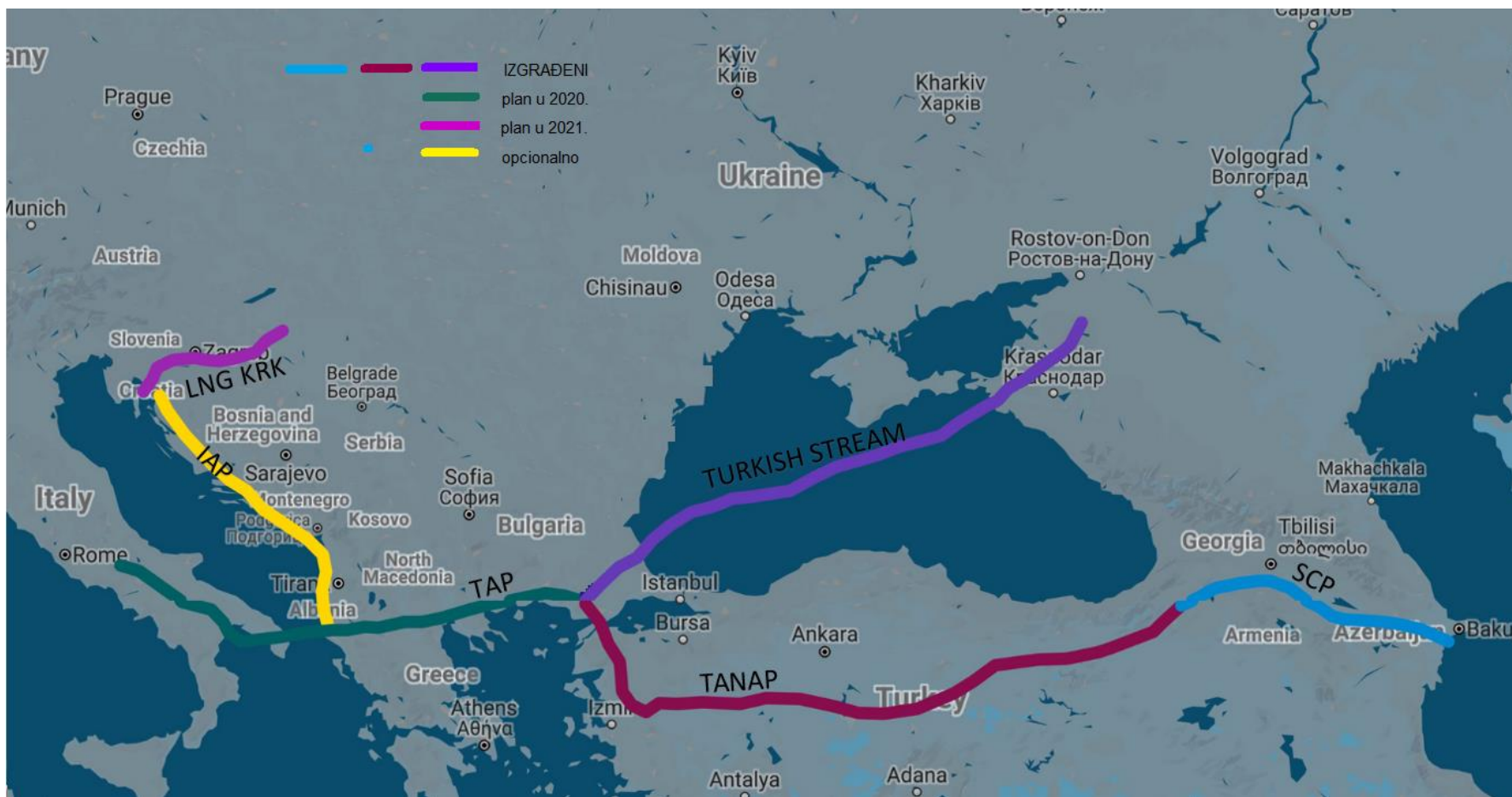
BOSNA I HERCEGOVINA

SADRŽAJ

- Status regionalnih projekata snabdijevanja BiH
 - LNG Krk
 - Turski tok
 - IAP
- Status novih interkonektora BiH
 - Sjeverna interkonekcija
 - Južna interkonekcija
 - Nova istočna interkonekcija

Regionalni projekti od interesa za BiH

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

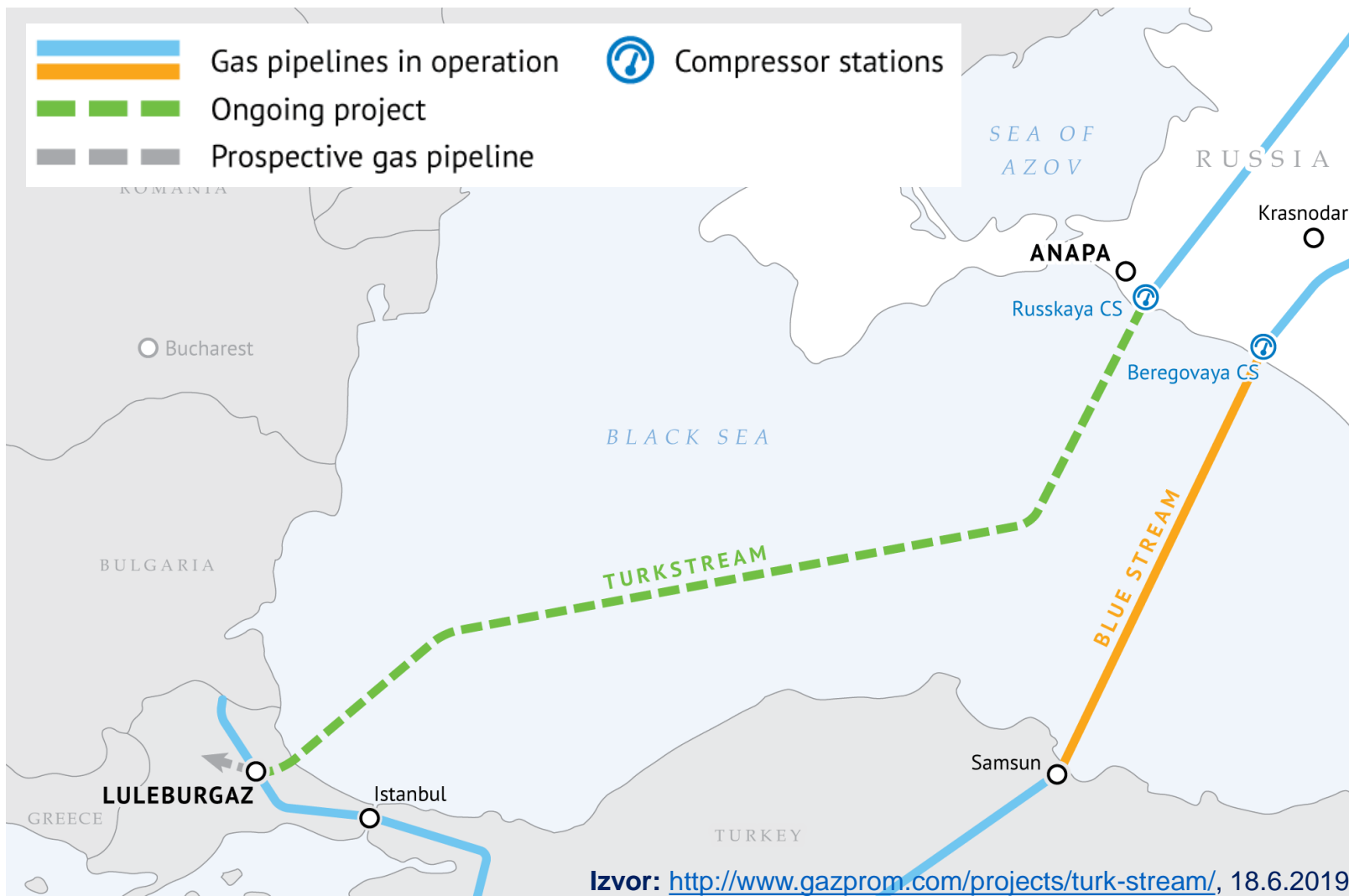
BOSNA I HERCEGOVINA

LNG Krk

- Konačna investicijska odluka o realizaciji projekta donesena je 31.1.2019. godine
- Kapacitet - 2,6 milijardi m³ godišnje (bcm/god)
- Open Season postupak - zakupljeno 0,52 bcm/god
- Ukupna investicija 233,6 miliona EUR
 - EU grant - 101,4 miliona EUR
 - Grant hrvatska vlada - 100 miliona EUR
 - LNG Hrvatska - 32,2 miliona EUR
- Planirano puštenje u rad tokom 2021. godine

Turski tok

Turski tok

- Kapacitet: 31,5 bcm/god (2 cijevi po 15,75 bcm/god)
- Jedan gasovod za tursko tržište, drugi za evropsko tržište
- Status projekta:
 - Završeno polaganje obje cijevi gasovoda u Crnom moru
 - Russkaya kompresorska stanica završena
 - Terminal u Kiyikoy u izgradnji
 - Planirano snabdijevanje Turske početkom 2020. godine
- Januar 2019 – Beograd, Putin izjavio da je potrebna čvrsta garancija EU da neće blokirati krak prema srednjoj Evropi

Turski tok

- Razgovori Gazprom, Naftogaz i EU u oktobru 2019. godine o nastavku tranzita gasa preko Ukrajine (ugovor ističe 31.12.2019. godine)
- Sjeverni tok 2 - 55 bcm/god
 - Neće biti završen prije 31.12.2019. godine – mora se nastaviti tranzit preko Ukrajine što podržava EU
 - Danska nije izdala dozvola za gradnju
 - Utiče na dinamiku i isplativost Turskog toka prema EU
- Gazprom NIJE donio zvaničnu odluku o izgradnji Južnog toka preko Bugarske, Srbije i Mađarske

Turski tok

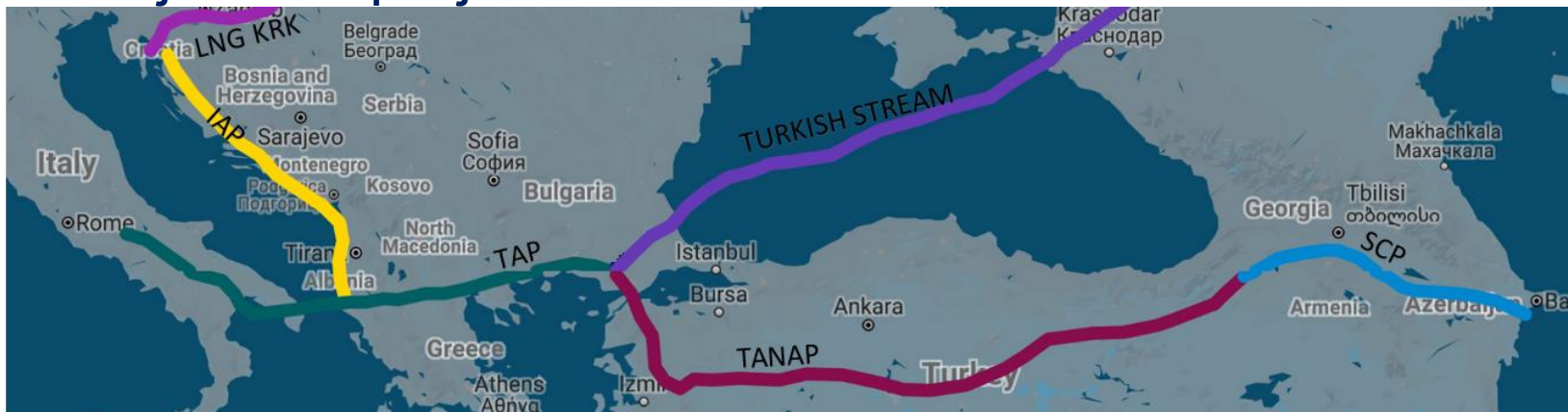
- Trasa Turskog toka kroz Srbiju je ista kao Južnog toka
- U maju 2019. godine počela izgradnja kroz Srbiju
 - Prije odluke Gazprom-a
 - Prije početka radova u Bugarskoj
 - Neispunjeni zahtjevi Sekretarijata Energetske zajednice (Case ECS 13/17)

Jonsko jadranski gasovod (IAP)

- Krak Trans-jadranskog gasovoda (TAP) i Trans-anadolijskog gasovoda (TANAP)
- TANAP – završen u junu 2018. godine
- TAP - mart 2019. – počelo polaganje cijevi u Jadranu. Puštanje u rad tokom 2020. godine
- U julu 2018. godine SOCAR objavio uspostavu firme koja će razvijati IAP projekt

Sjeverna interkonencija BiH - Hrvatska

Source: BH-Gas

Maj 2019. godine potpisani:

- Sporazum o izgradnji direktnog gasovoda između Rafinerije nafte Brod, Zarubežnjefta i Crodux plina
- Glavni ugovor o snabdijevanju prirodnim gasom između Rafinerije nafte Brod i Crodux plin
- Predugovor o priključenju na transportni sistem između Plinacro i Crodux plina
- Direktni gasovod Slobodnica - Brod će služiti **isključivo za snabdijevanje rafinerije Brod**
- Puštanje u rad u ljeto 2020. godine

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

BOSNA I HERCEGOVINA

Južna interkonencija BiH - Hrvatska

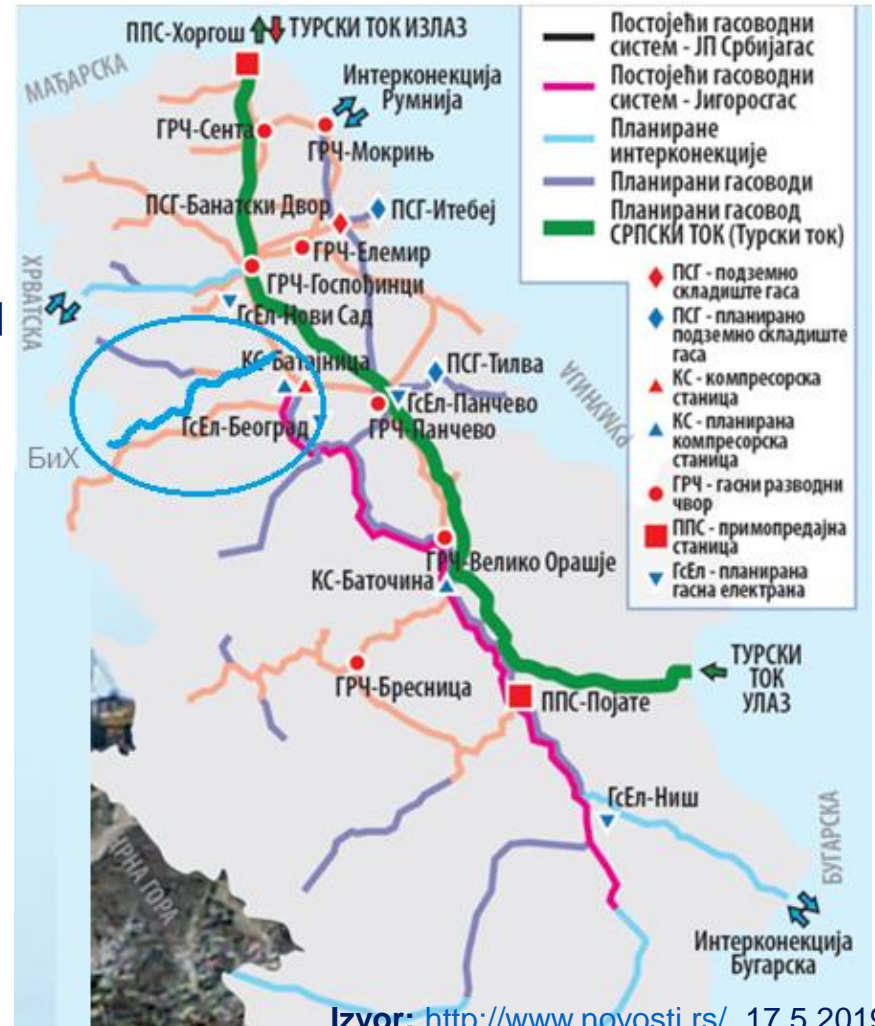
Source: BHGAS

- Objavljen tender za Studiju izvodljivosti i Studiju uticaja na okolinu
- Izgradnja prije odluke o IAP – dodatnih 52km Split-Zagvozd gradi Plinacro
- Open season postupak potreban
- Vjerovatno grant sredstva potrebna za ekonomsku opravdanost – kao LNG Krk

Nova interkonekcija BiH - Srbija

- Razgovori o interkonekciji sa BiH (juni 2019. godine Sastanak Miller – Dodik)
- Velika investicija (oko 100km u Srbiji i 250km do Banja Luke)
- Ne postoji zakonski okvir koji reguliše gasni sektor u Brčko distriktu

Opcije razvoj gasne mreže BiH

Opcije za interkonekcije do 2030. godine

- Južna interkonekcija – bez IAP vjerovatno potrebna grant sredstva
- Nova istočna interkonekcija – nema odluke Gazproma, velika investicija (oko 100km u Srbiji)
- Sjeverna interkonekcija – sa izgradnjom direktnog gasovoda za rafineriju Brod (najmanje šanse od tri interkonekcije)

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

BOSNA I HERCEGOVINA

Hvala na pažnji!

Fahrudin Kulić
Ekspert za energetiku

USAID Investiranje u sektor energije – EIA

Ferhadija 19, Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 820

Fax: +387 33 251 829

Mob: +387 61 538 220

Email: fkulic@usaideia.ba